

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul III. Nr. 124.

Constanța, Duminică 18 Iunie 1895.

20 bani număr

Constanța 18 Iunie 1895.

MEMORIU

Surparea malului în partea de Nord-Est a orașului fiind adusa la cunoștința d-lui Ministru de Interne la timp, s'a dispus încă de atunci ca o comisiune de ingineri săși dea avisul asupra acestui accident. Dam mai la vale lucrarea acelei comisiuni, asupra careia vom reveni, cestiunea fiind de cea mai mare importanță pentru viitorul Constanței.

„In urma întrunirii ce a avut la onor: Prefectura în ziua de 20 Ianuarie, a. c. respunzând ast-fel invitațiunei care ne-a fost adresată din partea D-lui Prefect al jud. Constanța No. 753 din 19/1 a. c., în scop de a ne înțelege în privința măsurilor de luat față cu amenințarea în mai multe părți a orașului Constanța și adusa prin prăbușirea malului în partea despre N. E; transportându-ne în ziua de 21/1 a. c. la fața locului, am constatat următoarele:

I). Am găsit că între străzile Mangalia și Plevna, cam pe o întindere aproximativă de 200 metri, malul de sus aflat la o depărtare de 70 metri dela marginea apelor mari, s'a prăbușit înaintând spre mare împreună cu casele și construcțiile ce se aflau pe el și distrugându-se în urma complectamente.

II. Platoul intermediar, adică acel studiat, între marginea apelor mari și partea de sus și care rezultă din surpari ulterioare a înaintat de asemenea spre mare. Astăzi această parte se află încă în mișcare formând o masă de teren fără coeziune, crăpături dese mari și neregulate.

III). Pământul aflat sub apă în apropiere de mal s'a ridicat la o înălțime de un metru a-

proximativ, pe toată întinderea unde s'a produs prăbușirea.

Acest pământ este acum compus d'un amestec de nisip și argila de mai multe specii.

IV). In afară de acesta se mai observă simptome de mișcare și în părțile laterale cu prăbușirea d'a lungul cōstei, pe o întindere aproximativă de 150 metrii

V). Pe de altă parte suntem de părere, având în considerație prăbușirile anterioare cari saū produs în mai multe rânduri și în diferite locuri a le orașului, că multe părți a le cōstei înconjurând orașul se găsească într'o stare care nu prezintă stabilitate.

VI). Nu putem de o cãmdată să ne pronunțăm asupra tuturor cauzelor în de amanunt care au contribuit la producerea acestui fapt, considerând că este necesar a se face studii serioase pentru a se da seama de constituțiunea geologica a terenului întreg și studia mișcarea lui.

Am constatat însă ca pământul în această parte este lipsit de coeziunea necesară, fiind supus la infiltrațiunea apelor de ploie a căror eșire normală este împedicată prin discontinuitatea stratului impermeabil precum și al infiltrațiunei stratului de ape subterane. La acesta se mai adaugă atacul valurilor mării, în cât credem că aceste sunt cauzele principale care au produs prăbușirea.

a). Zona periculoasă ne putându-se limita într'un mod fix, și de orice asemenea prăbușiri nu se produc într'un mod brusc ci se anunță prin simptome exterioare, precum: crăpături, este necesar să se continue un control serios pe totă această parte și a se lua la timp măsurile de evacuare a locuințelor expuse.

b). A lua măsuri urgente pentru a împedica infiltrarea apelor de ploie cari se adun pe platoul de sus, dându-le scursōrea asigurată direct la mare; deci pen-

tru obținerea acestui rezultat este necesar ca terenul să nu prezinte nici o depresiune.

In general însă credem de datoria noastră a atrage atențiunea ca și în partea orașului de la biserica greacă până la hotel Carol, cōsta mării care stă aproape verticală, este expusă la prăbușire brusca, și pentru acesta recomandăm a se face studii serioase pentru consolidarea cōstei, măsură indispensabilă spre a asigura construcțiunile vecine și a evita ca aceste părți să devie prada mării.

(ss) Al. Christea, L. Leutzendorf, Pieuchot, A. Linz, M. Vegener, V. Simu.

Impozitul Celibatarilor

Celebrul academician francez François Coppée se pronunță categoric în contra acestui impozit, într'un admirabil articol, ce a apărut deunăzi în xiarul parizian *Le Journal*. Iată punctele esențiale, care l'au determinat să combată impozitul.

Acest impozit vexator, lovind o clasă foarte numerosă a societăței, nu este alt ceva de cât o formă mai atenuată a căsătoriilor, ce se făceau altă dată în stepele Rusiei, cu sila, sub loviturile cnutului. Frumōsă libertate, indulgență și părintească democrație este aceea care spune cetățenilor: «Insurați-vă căci altminteri dacă aveți poftă să dormiți singuri, trebuie să vă deslegați băerile pungilor și să plătiți bir Statului».

Și apoi, zice François Coppée, ideea pe care ne-am făcut-o până acum despre celibatari e absolut falsă. Noi socotim că ei rămân nelinsurați numai pentru a se deda mai în voie la o viață de desfrânări. Ei bine, realitatea e cu totul alt-fel. În majoritatea cazurilor, un obstacol foarte respectabil a obligat pe celibatari să lupte în potriua instinctului așa de puternic, de a-și lua o soție, de a supraviețui în progenitura lor. Motivul celibatului lor e în tot-d'a-

Informațiunii

una legitim și adesea ori nespuse de dureros: mizeria, o sănătate rea, ori o profundă și tainică supărare.

Unii dintre dânsii lutrețin o familie numerosă și s'au gândit, că n'au dreptul să-și asocieze o femeie la traiul lor mizerabil și precar. Alții și mai de plans știa că poartă în sângele lor germeii unei boale ereditare și se cutremurau la ideea, că însurându-se ar da naștere unor nenorociți osândiți la o viață întregă de chinuri.

Dacă acest impozit se va vota, încu puțin probabil, iată ce se va întâmpla: S'au aceștia vor fi puși la amendă și acesta ar constitui un act de nedreptate strigătoare, sau ei vor avea dreptul să invoace motive de scutire. În cazul din urmă însă ei vor trebui să vie înainte unui funcționar special, să-și marturisească rușinea sau întristarea lor intimă, să-și povestească dramele lor de familie și tainele inimii lor.

Dar se poate oare institui un juriu de psihologi pentru a aprecia durile sufletesti și o comisiune medicală, care se va asigura, dacă contribuabilul e în adevăr scrupulos sau epileptic? Negreșit că nu. Iată dar, că proiectul acesta de impozit este grotesc.

Pentru François Coppée acest impozit e nedrept pentru toate clasele sociale. Un lucrător bună-oare nu se însoară fiind-că ceea-ce câștigă prin munca sa, nu poate fi suficient nici pentru el singur, cu atât mai puțin pentru soția și copil, cari pot să sosească mai târziu. De ce să plătească acesta un bir mai mare de cât cineva, căruia căsătoria li aduce o zestre, din care ar putea trăi trei sau patru familii?

Iată, sfârșește talentatul scriitor, loviți zetrele cu un impozit și atacați rușinosul obicei, pe care l'au unii tineri de a se vinde, și părinții de familie de a-și procura un ginere cum și-ar procura un cal din târg; dar nu faceți să plătească dări absurde niște oameni nevinovați de nenorocirea lor.

Sub titlu „O Sentință nenorocită” *Adevărul*, de la 10 corent dă o informație de mare senzație pentru Dobrogeni, anume că Curtea de Casație ar fi hotărât că românii transilvăneni stabiliți în Dobrogea n'au drepturi cetățenești.

Noi nu știm absolut nimic de o asemenea decizie; din potrivă, ori de câte ori a fost cazul, Înalta Curte a recunoscut tot-d'a-una românii veniți de peste hotare drepturile politice câte sunt acordate dobrogenilor. Ceva mai mult, Curtea are vederi foarte largi chiar în privința ne-românilor de origine.

Poate confratele dela *Adevărul* a voit să vorbească de cei 96 români, din Constanța, funcționari, profesioniști libere, negustori și meseriași, a căror cerere de a fi înscrși în listele electorale com. a fost respinsă.

Da; în privința acestora există anomalia pierderii drepturilor cetățenești, și Curtea a confirmat decizia tribunalului, respingând dela vot pe acești 96 români, cari acum nu pot exercita, nici aici nici în țară, dreptul de alegător, neavând aci censul de 30 lei, iar dincolo perdând stagiul. Da, persistă această anomalie *românească*. Cine să o semnaleze? Cine are interes de așa bagatele?

Avocatul Leonida Stere din Tulcea, a fost condamnat de tribunalul de acolo la patru luni închisore pentru ultragiul adus președintelui tribunalului local, d-lui Leonida Aslan.

Încă unul din acei cărora le-am făcut cîntea a le sacrifica câte-va colone din ziarul nostru.

* *

Mai ne rămâne un vlăstar crescut în umbra unor ziduri lugubre, ce face în Dobrogea pe al doile Rege al Lydiei. În privința căruia încă n'am spus tot cuvântul nostru.

—>

Dela Ministerul de interne s'a dat ordin d-lor prefecti ai Dobrogei să se facă recensământul tuturor streinilor așezați prin satele Dobrogei dela 1878 până acum.

Românii de sânge, transilvăneni, bănățeni, basărăbeni și macădoneni, să bage bine de seamă în ce rubrici vor fi trecuți. Cei cari vor să rămâie *supuși* statului de origine, de unde au venit, să caute să fie trecuți în colona respectivă.—Regretăm că nu știm să dăm mai multe detalii.

Cei cari vor avea nevoie de certificate dela consulatul austro-ungar, adreseze d-lui Consul în Constanța, care le va libera, ca și mai înainte, certificatele de cari vor avea nevoie.

Neglijență. — Șeful ocolului silvic din Mangalia n'a dat nici până acum debitele din terenuri arădate pe la locuitorii din ocolul Caraomer-Cernavoda (?) pe când toți cei-l'alți șefi le-au dat de câte 2—3 luni.

Ce așteaptă d-l șef respectiv mai cu seamă cu pășunatul, ca să se ridice recolta de pe câmp, când nu se mai poate prinde nici o visă pe pământurile Statului?

Plou abundente au căzut mai zilele trecute în mai multe părți ale Dobrogei. Recolta este foarte bună. În părțile despre Deliorman, platourile dintre Azarlic și Enișenlia, sunt acoperite cu grâne de toamnă de o frumusețe rară.—Asemenea semănăturile dinspre Mangalia sunt foarte bogate.

În multe sate locuitorii mai cu putere au ocupat din vetrele satelor și izlazul acordat de lege, 1-hectar de cap de familie. Intinderi mari pe cari și le-au apropiat în dauna obstei locuitorilor. Aceste locuri unii le-au vândut, câte-o-dată marilor proprietari din comună.—Administrația ar trebui să reguleze o-dată această chestiune, mai înainte de a se ocupa tot izlazul, să n'ai unde da drumul la niște găște în sat, sau la un vițel.

D-lu Prefect Istrati continuă inspecțiile prin județ.—Ne permitem să atrage atențiunea asupra plângerilor unor comune că prea sunt îngreuiate cu imprimatele. Sunt unele comune cari sunt datore pe imprimare până și pe câte 4—5 ani, neputându-le plăti.

Trei sute de lei pentru imprimare la o comună cu un buget de 2—3000 lei, acesta e prea mult. Ce să fac comunele turcești, cari n'au venituri?

În fine chestiunea viilor s'a delegat. Prin decretul regal No. 2840 din 7 Iunie a. c. comuna a fost autorizată de a vinde cu prețul de 600—800 lei hectarul și în condițiunile stabilite prin Încheierile Consiliului Comunal din ședințele de la 24 Noembrie 1894 și 2 Maiu 1895, locurile de vii usurpate de diferiți locuitori din acest oraș, din terenul moșiei comunei, ce sunt situate în

dosul viilor noi. la marginea viilor vechi, până în soseaua Mangalia, cu rezerva însă, că pentru acei locuitori, cari nu vor voi să cumpere locurile în cestiune, în condițiunile de mai sus, comuna să le intenteze procese de revindicare.

D-l Petru Iuga capelanul bisericii gr. orientale din Talișca e dat judecătii Ungurilor pentru un discurs ținut la Șebeș cu ocazia pertractării procesului pentru memorand. — Sunt până acum sute de tineri, preoți și învățători, cari zac în temnițele ungurești pentru motive născute de agitațiunile contra Statului ungar.

* *

Ministrul ungar de instrucție a ordonat o inspecție la liceul român din Blaj, pentru faptul că elevii absolvenți al clasei VIII-a s'au fotografiat în grup în frunte cu profesorul Chiriac B. Groze, tipărind în același timp pe fotografiile următoarea deviză :

« Venin vom lua — în foc ne vom scâlda pentru idealul național ! »

Acastă deviză, după capul guvernului unguresc, este o trădare de patrie.

Inspectorul învățămîntului a făcut o anchetă al cărei rezultat este, că examenele clasei VIII s'au suspendat.

N'a fost îndeajuns, însă, numai atât, ci guvernul unguresc a mai desființat cazinul român din localitate, care ar fi o pepenieră a « trădătorilor de patrie ».

Printr'o fericită combinațiune am putut aranja cu redacția ziarului francez de modă *La Saison*, ca cititoarele noastre cari ar dori să aibă acest jurnal, să taie cuponul de mai jos și să'l trimeată la administrația *La Saison* Rue de Lille 25 Paris, într'un plie francat, de unde va primi în schimb acest jurnal de modă.

Cadou cititoarelor ziarului

CONSTANȚA

Bon pentru un număr din jurnalul de modă *La Saison*, singurul din lume care da 100 de gravuri inedite de modă și de lucru de mână, în fie-care număr.

dinăriile și semănăturile până la lacul Duingi, cauzând mari tricăciuni morilor după aceea darea și luând toate căpițele cu fân după aceea vale. Locuitorii n'au fost asigurați.

A apărut o broșură conținând una din scrierile nemuritorului Mihail Cogălnicean, intitulată : „*Limba și literatura românească sau Valachică*„ cu traducere din nemțesce (cu portret)

Acastă lucrare datează din anul 1837. Ea face parte din seria scrierilor marelui bărbat de sta, editate în timpul din urmă de d-l Vasile M. Cogălnicean Prețul 1 leu.

Băile comunale dela vii sunt terminate și predate antreprenorului respectiv Sunt 80 cabine pentru bărbați și 50 pentru dame.

Lucrarea e bine făcută, solidă, și estetică, având toate cabinetele deschiderea la largul Mării.

Pr strada Remas Oprean s'au început pavarea troturelor cu basalt artificial.

Alaltă-eri a sosit în orașul nostru d-r Leonte din București, chemat de d-l Chiriac Zaimis, care suferă de o grea boală intestinală — D-sa a plecat ieri înapoi, fără a face nici o operație.

Prin o ordonanță polițienească se invită toți proprietarii de case, cari primesc în cuartier vizitatori de băi, să anunțe poliției sosirea pasaperilor contrar vor fi dați judecătii și amenzați conform legii

Din inițiativa d-nei Istrati se va da în ziua de 24 corent, un bal în Cazinul comunal în folosul copiilor săraci de la Școlole din Constanța.

Turburări grave s'au întâmplat la granița turco-bulgară.

Timpul din București publică următoarele telegrame :

Viena 26 Iunie.—Ziarele reproduc o telegramă primită de ziarul *Times* din Constantinopol și care zice că Bulgaria a rechemat pe agentul său diplomatic de la Constantinopol pentru că Foarta n'a dat un răspuns favorabil cererilor sale de indemnitate pentru recente violări de teritorii și pentru numirea a 5 episcopi noi bulgari în Macedonia.

Viena 26 Iunie.—Correspondența Politică află din Sofia că niște informațiuni din Macedonia demne de credință stabilesc că o oarecare agi-

tație există în populația creștină, care a putut produce conflictele locale cu forța armată. Pe de altă parte sunt la Sofia motive pozitive de a crede că toate publicațiunile ziarelor bulgare asupra unei mișcări ce s'ar fi organizat în Macedonia, sunt știri cu tentințe, mai cu seamă pentru că tot traficul cu teritoriul otoman este cu desăvârșire suspendat.

Sofia 26 Iunie.—Ministrul de resbel a primit depeși care anunță că posturile turcești au trecut la 23 Iunie granița lângă Tamrușă la sud de Filipopoli și s'au întărit într'o pozițiune favorabilă în fața detașamentului de trupe bulgare. Ofițerul care comandă detașamentul a semnalat faptul la Filipopoli cerând ajutor.

Ministrul de resbel a luat toate măsurile de precauțiune.

O depeșă oficială din Kustendil confirmă luptele dintre insurgenți și trupele turcești pe teritoriul otoman în împrejurimile lui Egri-l'elanca.

La 25 Iunie o bandă de 25 oameni a fost surprinsă de trupele turcești și împărțiată ; a avut trei oameni morți ; 8 au fost prinși prizonieri. O altă bandă a fost înconjurată la 10 Iunie de trupe.

Chiriac Zaimis a sucombat astăzi la orele 10 dimineața. — Condoleanțele noastre instristatei familii.

Măine se ține la București licitația pentru lucrările Portului. — Sunt 12 concurenți.

D-lu D-r Autipa a inspectat maiștile trecute ghiolurile după litoralul mării.

D-sa este însărcinat a-și da părerea asupra cestiunei lacului Sutghiol, dacă e bine sau nu să se reînchidă lacul.

Procurorii din Galați, Braila și București anchetează mai multe abuzuri și fapte de mituire ce s'ar fi comis la primăriile respective, la București cu accizele comunale, iar la Galați-Braila în cestiunea iluminatului și facerea unui tramvay-electric.

Deligența între Constanța și Tulcea era să înceapă cursele la 15 ale lunii curente.

Care este cauza că nici până acum aceste curse nu se fac ?

Aflăm că d-l substitut Simionescu va fi în cnrând avansat supleant la tribunalul de Galați.

Felicitările noastre simpaticului magistrat.

La Catedrală cântă în toate Duminicile corul dirijat de d-lă Mihail Frim, ajutat de alți amatori ai muzicii bisericesti.

Efectul ce produce asupra publicului este destul de mulțumitor. Credem că consiliul comunal va vota suma necesară complectării și întreținerii acestui cor, așa de bine început.

La 2/14 Iulie Podul de peste Dunăre va fi gata, afară de Portalul despre baltă.

La 8/20 Iulie va începe comunicația directă între București. Constanța, cu transbordament de 1 oră dela capul primului viaduct până la malul Dunărei, distanță pe care pasagerii o vor parcurge pe linia ferată cu cale îngustă, iar Dunărea o vor trece cu docurile Statului în Cernavoda.

Distanța întreagă va fi parcursă în 6 1/2 ore cu trenul ordinar ce pleacă dimineața din București la Fetești, unde stă 20 minute, timpul dejunului.

Premiile scolare la școlile publice primare vor fi distribuite în ziua de 26 corent.

Impresiunea generală asupra examenelor e foarte favorabilă pentru școlile No. 1 și No. 2 de băieți. La

școala No. 2 de fete s'a simțit bineșor efectul părăsirii școlii, pe mai multe luni, prin concediile puțin motivate, acordate de o dată tuturor titularelor, fiind fost nevoie a se prepara până și bucățile alese pentru cetire.

Societatea de asigurare mutuală „Unirea” asigură contra incendiului produsele în paie și nutrețurile, cu prețurile cele mai avantajoase posibile. *Biurul strada Gărei No.13*

Grădina de copii din Constanța

Se va deschide Luni 19 Iunie 1895, în localul școlii comunității armene.

Ca și anul trecut se vor primi copii de la 3—7 ani.

Pe lângă aceasta va fi și o secție preparatorie pentru clasele primare în timpul vacanței.

Informațiunile se vor putea lua în orice zi la școala de la 8—11 dimineața și de la 2 1/2—5 p. m. **Lelia Petraru.**

300 Hectare fână bun pe moșia Cerchezchioi, comuna Cara-omer. În parcele sau în total.

A se adresa D-lui Victor Ștefanescu la Mangalia sau Cara-omer.

500 Hectare fână bun pe Moșia Cara-omer, proprietatea a D-lui C. N. Tătaran, a se adresa D-lui S. Dumitru Cara-omer.

Publicațiune

Licitațiunea ținută în ziua de 1 Iunie e. publicată prin ziarul „Constanța” No 116/95 pentru vânzarea ferăriei vechi etc, aparținând direcțiunei Serv. Hydraulic și Intreținerea portului Constanța rămând fără rezultat din cauza lipsei de concurenți, se publică prin această a doua licitație pentru ziua de 23 Iunie a. e. orele 10 a. m.

Ofertele sigilate arătând prețul oferit pentru fiecare categorie de material după kg. sau bucată, se vor primi în ziua și ora fixată în biurul Serv. Hydraulic secția II-a (Strada Mahomedană No. 21). Adjudecarea ofertei celei mai favorabile se va face în termen de 10 zile. Înforcațiunile se pot lua în zile de lucru la biurul secțiunei II sau în portul Constanța la atelierul Serv. Intreținerii portului, unde se pot vedea și obiectele puse în vânzare.

Șeful Secțiunei II
Inginer, **M. Wegener.**

Constanța 12 Iunie 1895. — No. 177 *

De închiriat de acum o casă cu 5 odăi, curte și bucătărie separată, situată în strada Plevnei.

De arendat dela toamnă, o grădină lucrătoare de zarzavaturi de 10 hectare situată în Tari-Verdi

Doritorii se vor adresa la administrația acestui ziar.

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA

„Universală”

+ 36—Piața Independenței—36 +

GR. M. GRIGORIU

+ 36—Piața Independenței—36 +

CONSTANȚA

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librărie; precum:

Papeterie bogat montată cărți scolare, de științe și diferite Romane în limba

ROMANA ȘI FRANCEZA

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCĂRII DE COPII ȘI PAPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinătate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere tactura cea mai modernă poate efectua orice lucrare precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulări, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliu.

Deposit de tot felul de imprimate și registre necesare Domnilor perceptori, Onor. Primărilor și Epitroplelor de Biserică.

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea prompte și prețurile cât se poate de moderate.